

Siinä se nökötti. Nostin käteni koskettaakseni kirjan sileää, hieman kulunutta kantta.

Kontaktimuovin reunat olivat rapistuneet lukuisien käyttäjien myötä, mutta se ei ollut menettänyt ajan myötä tippaakaan arvokkuudestaan.

Kannessa oli pitkä nimi. Vieras nimi ei sopinut kömpelöön suuhuni ollenkaan, kun lausuin sen ääneen takellellen:

”Frances Hodgson Burnett.”

Vilkuilin ympärilleni, mutta kukaan ei kuullut hiljaista kuiskaustani. Itse asiassa koko lastenosasto oli tyhjä. Olin esiteini, mutta poskeni punehtuivat, kun näin luokkatovereideni ohittavan lastenosaston ja kävelevän kohti nuortenkirjallisuushyllyjä.

Kirjailijan nimen alla oli teoksen nimi, joka muistutti minua toisesta, tunnetummasta teoksesta. Sen sijaan kädessä pitelemäni kirjan nimi oli *Pikku prinsessa*. Käänsin kirjan ympäri ja luin pari ensimmäistä riviä takakannesta. *Saara Crewe... sisäoppilaitos*, luin mielessäni. Lainasin kirjan nopeasti ja sujautin sen huomaamattomasti reppuuni.

Pyörämatka kotiin oli äärimmäisen pitkä. Vaikka elokuinen aurinko paistoi lämpimästi haalistuneelle asfaltille, en voinut olla ajattelemattakaan kirjan takakansitekstiä.

Lopulta saavuin kotiin ja nappasin kirjan repustani. Olin aina pitänyt lukemisesta, ja minusta oli tullut vuosien aikana tarkka. Harva kirja oli mieleeni.

Kun katseeni laskeutui kirjan siistille, tummalle fontille, en ollutkaan enää koululainen, jonka läksyt olivat tekemättä. Sen sijaan olin ajurinvaunuissa, ja edessäni istui pieni tyttö, jolla oli tummat, kihartuvat hiukset ja vihreät, erikoiset silmät. Lisäksi huomasin tytön nojaavan aikuiseen mieheen, joka tuki siroa pikkutyttöä kevyesti.

Tytön valpas katse oli harhautunut suoraan minuun. Hänen silmistään paistoi puhdas älykkyys, mutta hän vaikutti olevansa ajatuksissaan. Vaunujen ikkunasta näkyi talvinen Lontoon katu, jonka sumu oli verhonnut sakeaan vaippaansa.

”Saara Crewe”, sanoin hiljaisesti katse yhä tytössä. Tyttö ei reagoinut mitenkään, joten vedin johtopäätöksen, että olin hänelle nähtävästi vain varjo. Hänen oli pakko olla Saara Crewe!

Yhtäkkiä vaunut pysähtyivät, ja matkustajat nousivat ylös vaunuista. Seurasin heitä ja huomasin vaunujen edessä korkean, jylhän tiilirakennuksen. Olimme neiti Minchinin koululla.

Saara ja herra Crewe menivät sisälle rakennukseen, ja hiljalleen tarina muuttui takaisin mustaksi kirjan tekstiksi. Katselin kirjan sivua hetken aikaa ennen kuin vilkaisin kelloa. Sujautin ohuen kirjastokuitin kirjanmerkiksi ja loikkasin nojatuolistani ylös.

Oli aika tehdä työ hovin jälkeen.

*

Sujahdin illalla peiton alle ja avasin kirjan jälleen. Tällä kertaa olin innokkaampi ja tiesin, että se oli hyvä enne. Valo tunkeutui auki olevista sälekaihtimista kirjan sivuille, ja upposin taas toiseen maailmaan.

Saara sai muut tyttökoulun oppilaat supisemaan keskenään. Hän oli rikas – se näkyi hänen ulkomuodostaan. En kuitenkaan pitänyt Saaraa pahana, vaikka hän olikin timanttikaivoksien osakkaan tytär. Sen sijaan hänen sydämensä oli yksi, kirkas timantti: se säihkyi, kun sitä kohdeltiin hyvin, mutta niin vahva, ettei se murtuisi, jos joku yrittäisi rikkoa sen omin käsin palasiksi.

Tämä sai minut pohtimaan. Saaran hyvyys sai minut ajattelemaan, kyseenalaistamaan omia tekemisiäni. En minä ollut niin rohkea, että olisin sietänyt muiden arvostelevan katseen. Jo sillä sivulla halusin olla kuin Saara, täynnä hyvyttä.

Sivut havisivat. Hapuilin sivun reunaa haparoivin ottein ja jatkoin lukemista.

Kun Saaran 11-vuotissyntymäpäiviä valmisteltiin, hymy levisi väkisinkin huulilleni. Mielestäni Saara ansaitsi ihanat syntymäpäiväjuhlat. Neiti Minchinin puheen jälkeen seurasin vierestä, kuinka kaikenikäiset tytöt riensivät Saaran mukana lahjarasioiden ääreen.

Pikkutyöt kiihtyivät entisestään, kun Saara käveli rauhallisesti suurimman lahjalaatikon viereen ja otti sieltä esiin kookkaan nukan. Tytöt säntäsivät tutkimaan Saaran avaamaa nukan matkalaukkaa, joiden pienten nukentarvikkeiden määrät saivat minut haukkomaan henkeäni.

Sydämeni hakkasi ja näin elävästi lapsien innokkaat kasvoit mielessäni. Tunsin tarttuvan innostuksen meluisassa kouluhuoneessa. Korvissani humisi lasten korkeat kiljahdukset ja riemukkaiden, innokkaiden askelten ääni.

Neiti Amelia astui huoneeseen, ja lapset siirtyivät toiseen huoneeseen nauttimaan virvokkeita.

Minun teki mieli lähteä lasten mukaan, mutta ovi paukahti kiinni edestäni. Huomasin, että huoneeseen oli astunut mies. Mies tutki värikästä lahjanpaljoutta närkästyneenä, joten ummistin korvani hänen moittivalta puheeltaan.

Vilkaisin nopeasti neiti Minchiniä, kun olin tutkinut Saaran lahjoja omissa ajatuksissani jonkin aikaa. Käteeni oli eksynyt palanen lahjarasian kansi. Sydämeni jätti pari lyöntiä välistä, kun kuulin neiti Minchinin läähättävän hengityksen ja sanat, jotka hän huudahti:

”Kapteeni Crewe vainaja!”

Ei! parkaisin ajatuksissani. Sormeni puristuivat tiukasti lahjarasian kannen ympärille. Sillä hetkellä kyynel tipahti silmäkulmastani lahjapaperille, ja huone muuttui harmaaksi, yhtä sumeaksi kuin Lontoon tiheä sumu. Hahmot liikahtelivat, mutta jäljellä oli vain hiljaisuus. Huone vaihtui vierashuoneeseen, mutta harmaus säilyi, kunnes musta väripilkku tuli sisään ovesta.

Silloin värit palasivat, ja näin tarkasti Saara Crewen, joka oli pukeutunut mustaan, liian lyhyeen samettipukuun. Kun näin hänen paljaat, valkeat säärensä lyhyen helman alta, melkein purskahdin uudestaan itkuun. Minun ystäväni surkeana orpolapsena!

Neiti Minchinin kovat, koppavat sanat ja Saara Crewen surumieliset kommentit täyttivät kolkon vierashuoneen tyhjyyden. Tuolin jalat raapivat lattiaa.

Yhtäkkiä havahduin siihen, että kyyneleet valuivat pitkin poskiani ja nenäni tuntui tukkoiselta.

Miltä tuntuisi olla huipulla, korkealla, mutta pudota alas pimeään? Miltä tuntuisi tietää, ettei koskaan pääsisi pois pimeästä, vaan olisi tietoinen siitä, että eläisi ilman valoa loppuelämänsä?

Valo oli vähentynyt, ja kirjaimet sulautuivat paperille. Kuitti sujahi jälleen kirjan väliin, ja vaivuin sikeään uneen.

*

Myöhemmin käteni ojentui jälleen kohti kirjaa. Hapuilin kuittia kirjan vaaleiden sivujen välistä.

Kuljin Saaran mukana hänen uuteen todellisuuteensa. Olin hänen kanssaan, kun hän katseli ullakkoikkunasta ulos. Olin hänen vierellään, kun häntä paleli rotan kanssa leikkiessään.

Seurasin vierestä, kun Saara purskahti itkuun Ermengarden, hänen ystävänsä, kysyessä, oliko hänellä nälkä. He kokosivat juhla-aterian piskuiseen ullakkohuoneeseen. Pieni punainen liina eksyi pöytäliinaksi. Kaikki oli kuin unta, kunnes ankara neiti Minchin löysi heidät.

Käteni nousi kääntääkseni kirjan sivua, mutta hämmennyin, kun huomasin, että kirjan sivuja oli jäljellä enää muutama. Jatkoin kiihdyksissäni kirjan lukemista.

Saara meni koulun viereiseen taloon, mutta en seurannut häntä. Jäin kadulle katselemaan kauniin talon ikkunoiden kellertävää valoa. Ihmisten puhe kuului kadulle asti; se oli riemukasta, niin iloista. Lämmin olo levisi rintaani, vaikka seisoinkin ulkona kadulla viileänä iltana.

Maailma sumentui, ja värit toivat minut leipomon eteen. Saara ja vanhempi mies astuivat leipomoon keskustellen, mutta en saanut heidän sanoistaan selvää. Vierähti aikaa. Kun ohikulkija vahingossa pudotti yhden kolikon katuojaan, he astuivat kadulle onnellisina ja nousivat vaunuihin. Juoksin vaunujen luokse, mutta vaunujen ovi sulkeutui, ja vaunut lähtivät liikkeelle.

Jäin katselemaan loittonevia vaunuja. En pystynyt liikkumaan enää ollenkaan. Katselin korkeita, moni-ikkunaisia taloja, ja ohikulkijoita, jotka kävelivät ohitseni nopeasti. Läheisestä puodista kuului keskustelua. Hevosten kaviot kopsuivat tiellä. Hiljalleen Lontoo menetti värinsä, ja väritön maailma muuttui entistä valkeammaksi. Valkeus muuttui lopulta kirjan viimeiseksi sivuksi. Henkäisin. Tummat kirjaimet piirtyivät kauniisti paperille.

Tunsin sillä hetkellä itseni haavoittuvaiseksi. Olin onnellinen, että olin saanut luettua tarinan loppuun, mutta kaipasin edelleen maailmaa, jonka ääressä olin viettänyt viimeiset tunnit.

Minua pyörrytti hiukan, kun nousin nojatuolista laittaakseni kirjan hyllylle. Alakerrasta kuului liesituulettimen huminaa ja lastan kolinaa paistinpannulla.

En halunnut kuunnella niitä ääniä. Olin sen sijaan edelleen Lontoon kadulla, mutta tällä kertaa en nähnyt Saaraa missään. Kun kävelin kadulla, päädyin lasi-ikkunan eteen. Hätkähdin, kun näin lasin pinnasta peilikuvani.

Lasista heijastui pieni tyttö, jolla oli mustat kiharat ja harmaanvihreät silmät. Ne olivat Saaran ystävälliset kasvot. Hänellä ei ollut enää yllään outhoja, säkkimäisiä vaatteita, vaan hän oli pukeutunut ylellisesti. Sillä ei ollut kuitenkaan merkitystä, sillä peilin kuvajaisella ja minulla oli yksi ero, jonka haluaisin hälventää.

Saaran sydän loisti, ja nostin käteni rinnalleni koskettaakseni hänen hehkuaan. Hehku hälveni, ja peilikuva muuttui omaksi itsekseni. Saara oli poissa, mutta hänen äänensä kuiskasi minulle vielä:

”Hyvyyttä ei voi saada, vaan sinun pitää itse nähdä ero hyvän ja pahan välillä.”

Nyökkäsin napakasti. Niin minä tekisin. Kengän kannat käännähtivät ympäri, kun lähdin kävellen kohti värittömän maan loppua. Kaupunki oli kaunis, mutta tiesin tulleetni tarinan loppuun.

Oli aika lähteä. Harmaa taivas alkoi loistamaan, ja loisto laskeutui kaduille, kunnes ääriiviivat hukkuivat valkeuteen. Hyräilin hiljaa, kun siristin silmiäni erottaakseni kirjaimet paperilta.

Tartuin a-kirjaimeen, kurkotin kohti pyöreää o-kirjainta. Viimeiset sanat pyörivät suussani, ja nostin katseeni kirjasta. Oli koti, kirja ja pala sumeaa Lontoon taivasta.